

Handläggare: A Ödmark 508 05 178

Dnr: 101 - - 2007

Sammanträdet 30 januari 2007

arbetsmaterial inför MBL

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan år 2007 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer verksamhetsplan för år 2007 i enlighet med förvaltningens förslag och överlämnar den till Kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om x,x mnkr för rörliga team inom socialpsykiatri (blankett 1.5).
3. Stadsdelsnämnden hemställer hos Kommunstyrelsen om x,x mnkr i stimulansbidrag för insatser avseende hemlösa (blankett 1.6).
4. Stadsdelsnämnden anmäler till Kommunstyrelsen att 3,4 mnkr för 14 personer med personlig assistans enligt LASS som inte beaktades i underlaget till kommunstyrelsens förslag till budget för år 2007 avses begäras som prestationsförändring i tertialrapport 1/2007.
5. Stadsdelsnämnden anmäler till Kommunstyrelsen omslutningsökning inklusive tjänster åt trafik- och renhållningsnämnden och stadsbyggnadsnämnden om xxx,x mnkr (blankett 1.3).
6. Stadsdelsnämnden fastställer resultatenheter samt ersättningar till resultatenheter och andra intäktsfinansierade utförare enligt tjänsteutlåtandets del II bilagor 2-6.

NN
Stadsdelsdirektör

Innehållsförteckning	sid
<i>Kommunfullmäktiges inriktningsmål</i>	3
<i>Hässelby-Vällingby ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök</i>	3
Bostäder, näringsliv och arbetsmarknad	3
Flyktingmottagande	4
Ekonomiskt bistånd	5
Arbetsmarknadsåtgärder	6
Verksamhet för barn och ungdom	7
Kultur och föreningsverksamhet	7
<i>Valfriheten ska öka</i>	8
<i>Skola för kunskap</i>	9
Förskoleverksamhet	9
Förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg och särskola	10
Särskolan	11
<i>Högre kvalitet i omsorgen</i>	12
Äldreomsorg	12
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	15
Individ- och familjeomsorg	16
<i>En trygg och snygg stad</i>	21
<i>Ekonomisk hushållning och sänkt skatt</i>	21
Nämndens budget	21
Ekonomistyrning	22
Medarbetarna	23
Administrationns insatser för effektiv kärnverksamhet	24

<i>Bilagor del I (till KS)</i>	<i>Bilaga nr</i>
Stadsledningskontorets blanketter	I-0
Jämställdhets- och mångfaldsplan 2007	I-1
Lokalförsörjningsplan	I-2
Stadsdelsnämndens mål 2007 med plan för uppföljning	I-3
<i>Bilagor del II (ej till KS)</i>	<i>Bilaga nr</i>
Stadsdelsnämndens budget år 2007	II-1
Förteckning över stadsdelsnämndens resultatenheter	II-2
Förskola: Budgetfördelning och ersättning till enheterna	II-3
Skola: Budgetfördelning och ersättning till enheterna	II-4
Äldreomsorg: Ersättning till utförande enheter	II-5
Omsorg om funktionshindrade och socialpsykiatri: Ersättning till utförande enheter	II-6

Utdrag ur protokoll från pensionärs- och handikappråden samt från facklig samverkan fogas till tjänsteutlåtandet.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av samtliga avdelningar och samordnats i staben. Ärendet har utformats enligt kommunfullmäktiges i budget angivna mål och uppdrag samt stadsledningskontorets anvisningar.

De fackliga organisationerna har i förvaltningsgruppen fortlöpande informerats om arbetet med fördelningen av budget på verksamhetsområden samt om innehållet vid avdelningsgruppsmöten. MBL-förhandling har skett den 10 januari (protokoll bifogas).

Lokala handikapprådet har den 13 november 2006 informerats om förutsättningar och tidplan samt den 11 december ytterligare behandlat budgetarbetet. Rådets synpunkter framgår av protokollsutdrag, som fogas som bilaga.

Lokala pensionärsrådet har den 15 december 2006 behandlat det material som avser äldreomsorgen. Rådets synpunkter framgår av protokollsutdrag, som fogas som bilaga.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktige beslutar *vad* nämnderna ska göra under budgetåret. Stadsdelsnämnden redovisar i sin verksamhetsplan *hur* nämnden avser att utföra fullmäktiges mål. Fullmäktige har fastställt nedanstående inriktningsmål som ska genomsyra nämndens verksamhet år 2007. Därutöver har fastställts mål för de olika verksamhetsområdena samt s.k. ska-krav, som ska beaktas av nämnderna och deras verksamheter.

- Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök
- Valfriheten ska öka – staden ska skapa förutsättningar för att ge medborgarna så stor valfrihet som möjligt
- Skola för kunskap – kvalitetssatsningar inom kommunens kärnområden ska prioriteras
- Högre kvalitet i omsorgen – trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla omsorgen
- En trygg och snygg stad – Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad
- Ekonomisk hushållning och sänkt skatt – stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Nämnderna har anmodats att som bilagor till verksamhetsplanen redovisa jämställdhets- och mångfaldsplan och lokalförsörjningsplan.

Hässelby-Vällingby ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

Bostäder, näringsliv och arbetsmarknad

Befolkningen i Hässelby-Vällingby beräknas öka med ca 9 % (ca 6 100 invånare) inom en 10-årsperiod. Detta ställer höga krav på att göra området attraktivt för boende, företag och besök. Ambitionen är att de nya bostadsområdena ska få god infrastruktur och kommunal service i form av förskolor, skolor, äldreboende, omsorg om funktionshindrade och socialt stöd. Det är angeläget att se till att de funktioner som stödjer invånarnas möjligheter till rekreation bevaras och utvecklas i samband med förtätningen samt att Vällingbys anseende som ABC-stad bibehålles. Det är betydelsefullt att invånarna ges möjlighet till mer infor-

mation och inflytande över närmiljön. Olika tekniska lösningar ska prövas för att effektivisera kommunikationen med medborgarna.

Företagsetableringar är angelägna för att öka sysselsättningen i stadsdelsområdet. Samverkan och aktiv dialog med det lokala näringslivet ska bidra till ett bra företagsklimat i stadsdelen. Fokus kommer att ligga på Vinsta företagsområde men även övriga platser för småföretagande kommer att inventeras och stödjas. Nyföretagarcentrum planeras och kommer att ha till uppgift att stödja start och utveckling av små och medelstora företag. Det startas med hjälp och finansiering av det lokala näringslivet med banker och fastighetsägare som huvudfinansiärer.

Stadsdelens företags möjligheter att utvecklas både i sin lokala affärsutveckling och i möjligheter att vara lokala leverantörer till Stockholms stad, kommer aktivt att stödjas. Stadsdelsområdet behöver marknadsföras till olika målgrupper för att attrahera nyetableringar. Detta kommer att ske i samarbete med det lokala näringslivet.

Trafiksystem och allmänna kommunikationer är av vital betydelse för näringslivet och för boende. Ett samarbete kommer därför att startas i Västerort för att göra en översyn av trafikflödena på Bergslagsvägen och av anslutningarna till Vällingby centrum. Detta kommer att ske i samverkan mellan flera stadsdelar, det lokala näringslivet samt den nya enheten för framkomlighetsfrågor inom Trafikkontoret. Det är viktigt att de nya bostadsområdena ges goda förbindelser inom stadsdelen men också goda förbindelser med centra och industriområden i andra delar av staden.

Flyktingmottagande

Under 2006 har antalet ärenden i flyktingmottagningen ökat kraftigt på grund av den tillfälliga lagändringen gällande förnyad prövning av tidigare avslagna asylansökningar. I november 2006 fanns ca 260 aktuella flyktinghushåll i stadsdelen som uppbar introduktionsbidrag. Kring årsskiftet beräknas ytterligare 170 personer bli aktuella. Under 2007 beräknas också fler nyanlända familjeanknytningar. Stora krav kommer att ställas på flyktingmottagning men även barnomsorg, skola samt barn- och ungdom påverkas.

Mål och åtgärder under 2007

Verksamheten kommer att inriktas på att i möjligaste mån erbjuda heltidssysselsättning under introduktionsperioden så att flyktingarnas möjlighet till egen försörjning ökar.

Antalet nyanlända flyktingar som har arbete inom introduktionsperioden ska öka med 20% jämfört med 2006 års utgång. I samverkan med Arbetsförmedlingen och andra stadsdelar och kommuner kommer förvaltningen att delta i ett projektet *Försöksverksamhet* med syfte att utöka antalet nyanlända flyktingar som snabbt kommer ut i arbete. 60 platser reserveras för nyanlända flyktingar.

Samarbetet fortsätter med utbildningsnämnden och SFI-skolor för att hitta heltidssysselsättning för personer som deltar i introduktionsprogram. I samverkan med Arbetsmarknadssektionen erbjuds heltidssysselsättning till flyktingar som inte har möjlighet att delta i aktiviteter som arrangeras av utbildningsnämnden eller Arbetsförmedlingen. Samarbetet med berörda övriga enheter fortsätter att utvecklas för att barns, ungdomars, funktionshindrades och äldres behov av särskilda insatser uppmärksammas under introduktionstiden.

En kartläggning genomförs av hur många barn med flyktingbakgrund, som är inskrivna vid förskolorna i Hässelby-Vällingby. Utredds även behovet av att öppna en flyktingförskola.

Ekonomiskt bistånd

Bidragshushållen minskar

Mot slutet av 2006 har en svag nedgång kunnat noteras i antalet hushåll med ekonomiskt bistånd (socialbidrag). Det gäller också utbetalat belopp per månad. Arbetsmarknaden har förbättrats något under hösten. Inflyttning från andra stadsdelar av hushåll, som uppbär ekonomiskt bistånd (ca 20 hushåll per månad) framför allt från Järvafältet medför att Hässelby-Vällingby har problem att hålla budget. Denna flyttström förväntas fortsätta bl.a. beroende på färdigställande av nya hyresrätter i Grimsta.

Prioritering av arbetslösa ungdomar

En satsning för arbetslösa har genomförts inom projektet Strategi Hässelby-Vällingby. Under 2006 har närmare 300 arbetslösa socialbidragstagare fått arbete och därmed egen försörjning. En positiv utveckling på arbetsmarknaden och flera arbetstillfällen är en förutsättning för att antalet socialbidragstagare ska fortsätta att minska i en snabbare takt 2007 än 2006. På grund av projektets upphörande i augusti 2006 minskar handläggarresurserna inom Arbetsmarknadssektionen. I detta läge måste snävare prioriteringar av målgrupper ske. Arbetslösa ungdomar, som uppbär socialbidrag, är prioriterade även under 2007.

Beredskap för fler flyktingar

Stadsdelen beräknas under 2007 ta emot en relativ stor del av de flyktingar som beviljas uppehållstillstånd i Stockholm. Beredskap och handläggarresurser måste därför skapas för eventuella volymökningar. Enligt stadens budgetfördelningsprincip tilldelas stadsdelarna endast 30 % av schablonbidraget för den lokala flyktingmottagningen. Denna andel av bidraget möjliggör inte att flyktingmottagningen bedrivs enligt de krav staten ställer på verksamheter som erhåller statsbidrag. Stadsdelen behöver minst 50% för att nå täckning av flyktingmottagandets kostnader.

Åtgärder för minskade kostnader 2007

Under 2007 kommer fortsatta ansträngningar göras för att minska socialbidragskostnaderna. Några inslag i detta arbete:

- Fortsatt skärpt internkontroll.
- Utökad kontroll avseende oegentligheter och fusk med socialbidrag.
- Utbyggnad av besökshytter i receptionen i förvaltningshuset effektiviserar arbetet och ger bättre service.
- Bidrag till SL-kort sker enligt individuell bedömning.
- Fortsatt uppföljning av hur inflyttningen till stadsdelen får ekonomiska konsekvenser för utvecklingen av försörjningsstödet.
- Fortsatt metodutvecklingsarbete med unga socialbidragstagare.
- Förkortad bidragstid genom minskat antal långvariga bidragstagare (bidragstid 10-12 månader)
- Fortsatt arbetslinje.
- Alla nya som söker socialbidrag p.g.a. arbetslöshet eller att de läser SFI, remitteras omgående till Arbetsforum och därmed garanteras insats inom fem arbetsdagar.
- Personer som läser SFI ska i möjligaste mån erbjudas heltidssysselsättning via Arbetsforum.
- Socialsekreterare som arbetar med försörjningsstöd och målgruppen arbetslösa / SFI elever ska utveckla nya metoder och ges en aktivare roll i arbetet med arbetslösa.
- Fortsatt samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, vårdcentralen och psykiatrien för att hitta lösningar för långvariga socialbidragstagare. Lokalt samverkansavtal finns med parterna (Turidgruppen)

- Barns behov uppmärksammas när vuxna söker bistånd. Barnfamiljer prioriteras för budgetrådgivning.
- Fortsatt utveckling av arbete för att motverka vräkningar enligt Lokal handlingsplan.
- Stöd till bostadslösa barnfamiljer ges genom lägenhetsverksamheten. En socialsekreterare kommer att särskilt arbeta med denna målgrupp.
- Samarbetet med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Socialstyrelsen och socialtjänstförvaltningen fortsätter för att utveckla bedömningsinstrument inom ekonomiskt bistånd

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsforum i Vinsta

Arbetsforum Vinsta inom Arbetsmarknadssektionen tar ett samlat grepp för att minska arbetslösheten och få ut socialbidragstagare i arbete eller annan försörjning. Arbetslinjen gäller och det betyder att sökanden måste besöka Arbetsforum regelbundet för att få rätt till ekonomiskt bistånd.

Verksamheten i Vinsta erbjuder inom fem arbetsdagar plats till alla personer som söker ekonomiskt bistånd första gången och som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande. Den sökanden erbjuds dagligt stöd i sitt arbetssökande i form av coachning, dataundervisning/datastöd, seminarier och föreläsningar. Vid behov erbjuds även studie- och yrkesvägledning, praktikplats, arbetsgivarkontakter, utbildning samt arbetsträning.

Prioriteringar 2007

Arbetet med motivationshöjande gruppverksamhet för arbetssökande som påbörjades 2006 fortsätter. Särskilt prioriterat område är ungdomsarbetslösheten.

Arbetssökande som har försörjningsskyldighet kommer också att prioriteras. Det är av stor vikt att ena eller båda föräldrarna kommer ut i arbete. I samarbete med flyktingmottagningen samt Arbetsförmedlingen erbjuds flyktingar praktikplatser för att påskynda inträdet på den reguljära arbetsmarknaden. Arbetsforum kommer även att verka för att SFI-studerande får kompletterande aktiviteter, exempelvis praktik.

Under 2007 avser Arbetsforum inventera och bygga upp ett nätverk med privata arbetsförmedlingar och branschvisa förmedlingar. Arbetsforum kommer också att inbjuda bemanningsföretag att träffa de arbetssökande. Syftet är att utöka deras kontaktnät inom det privata näringslivet.

Samverkan med andra aktörer

Arbetsforum samverkar med Arbetsförmedlingen både när det gäller avtals- och individnivå samt med stadsdelarna i västra regionen. Vidare sker samverkan med Rekryteringsprogrammet, Navigatorcentrum, Arbetsförmedlingens ungdomsåtgärder, Rehabenheten samt stadens utbildningsförvaltning.

Under 2006 såldes platser inom arbetsträningen till Försäkringskassan, vilket gav närmare 0,2 mnkr i intäkter. Samverkan med Försäkringskassan i rehabiliteringsarbetet fortsätter bl.a. i styrgruppen Turid och dess handläggargrupp i vilken också personal från individ- och familjeomsorgen, Arbetsförmedlingen, psykiatri och vårdcentralen ingår. Under 2007 kommer Arbetsmarknadssektionen att delta i ett internationellt EU-projekt tillsammans med andra stadsdelar. Projektet vänder sig till personer som är 50+ och har en relativt kvalificerad utbildning. Målet är att finna nya vägar för denna grupp att återkomma till arbetsmarknaden.

Verksamhet för barn och ungdom

All fritidsverksamhet inom Hässelby-Vällingby är upphandlad. Avtal för drift är tecknad med tre fritidsentreprenörer. Avtalen löper t.o.m. april 2008 med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Entreprenörerna kommer att erbjudas att teckna tilläggsavtal för driften av verksamheten vid fritidsgården Backstage, en verksamhet som riktar sig mot ungdomar med funktionsnedsättning. De mötesplatser för ungdomar, som har finansierats med medel för stadsdelsförnyelsen, vid Smedshagsskolan, Trollbodaskolan och Vinstagårdsskolan upphör.

Traditionellt kollo ska erbjudas barn och unga mellan 9-16 år. Samverkan med stadsdelens fritidsentreprenörer och föreningsliv intensifieras för att utveckla aktiviteter dagtid under sommaren.

Mellanstadieverksamhet ska erbjudas elever i skolår 4 - 6. Den ska ge barn och ungdomar kunskap och insikt om vilka möjligheter till en aktiv fritid Stockholm erbjuder.

Kultur och föreningsverksamhet

En *kulturgrupp* i förvaltningen handlägger kulturfrågor inklusive bidragsansökningar till kulturarrangemang. Medel budgeteras (sidan 10 i budgetbilagan II-1) för arrangemang riktade till olika målgrupper (barn, ungdomar, äldre, funktionshindrade m.fl.). Alla barn och ungdomar erbjuds minst en kulturaktivitet under året. Av barn och elever egenproducerad kultur stimuleras.

Som stöd för att kulturaktiviteter kommer medborgarna till del hyrs galleri *Plaisiren* vid Hässelby slott in. Förberedelser sker för att samlingslokalen *Prisma* i Hässelby Gårdsskolan samt skolbiblioteket i anslutning här till delvis avdelas för stadsdelens behov samt samorganiserar med biblioteket i Hässelby strand, som flyttas över till Hässelby gård. Förhållandena gällande Trappans roll i det lokala kulturutbudet ses över.

Stadsdelens *gymnastiksal* är en viktig resurs för föreningslivet och attraherar många idrottsaktiva invånare. Samtliga skolors gymnastiksal kommer enligt centralt beslut, att ställas till föreningslivets förfogande efter ordinarie schemalagd skoltid, om inte särskilda skäl föreligger.

Förvaltningens kundtjänst *kontaktcenter* tar hand om medborgarnas telefonsamtal vilket gör att förvaltningens handläggare får mer tid att handlägga komplicerade ärenden. När kundtjänsten tar hand om de flesta telefonsamtal ökar tillgängligheten och servicegraden vilket ger möjlighet till mer inflytande för alla medborgare. Av de samtal som kommer till kundtjänsten får 70 % svar på sin fråga direkt och detta upplevs som god service. Varje telefonsamtal till kundtjänsten upprättas som ett ärende och detta ger kunskap om varför man ringer till förvaltningen och möjlighet att öka kvaliteten och effektiviteten i kärnverksamheten. Snabbare handläggning minskar kostnaderna. Kundtjänsten driver utvecklingen av IT- och e-tjänster som ökar användningen av självbetjäning på internet. Kundtjänsten ska öka tillgängligheten, ge snabbare handläggning och minska kostnaderna

Konsumentvägledningen bedrivs med hög tillgänglighet och kvalitet och ska vara en välkänd service till boende i stadsdelarna. Fokus ligger på information via telefon samt förebyggande information till unga. Speciellt stöd och information till lokalt näringsliv kommer att genomföras under året.

Valfriheten ska öka

Förvaltningen har påbörjat förberedelser för aktivitet vad gäller *konkurrensutsättning och avknoppning* av olika verksamheter. Inom varje verksamhetsavdelning sker genomgångar av vilka verksamheter som lämpar sig för avknoppning eller konkurrensutsättning genom upphandling. Genom att ekonomistyrningen varit inriktad på prestationsersättning under flera år underlättas hanteringen av de gränssnittsfrågor som alltid infinner sig både vid konkurrensutsättning och vid avknoppning. Förvaltningsledningen uppmantrar på olika sätt chefer att ta egna initiativ samt diskuterar internt hur man ska göra med egenregianbud vid olika typer av upphandlingar. Rektorer och förskolechefer kommer vid gemensamma chefsmöten att informeras om möjligheterna och tillvägagångssätt vid avknoppning. När resultatenhet, skola eller del av verksamhet visar intresse för avknoppning kommer förvaltningen att informera och stödja personalen i detta arbete.

Förvaltningen avvaktar dock med någon egentlig organisationsanpassning för att skapa ett eget omställningskansli. Kompetens i olika relevanta frågor finns i organisationen. Det finns också anledning att avvakta hur staden centralt avser organisera insatser för att driva konkurrensutsättningen.

Verksamheterna ska utformas så att medborgarna ges så stor valfrihet som möjligt – bl.a. rätten att välja förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola och särskola. Föräldrar och barn kan fritt välja förskola och skola i mån av plats enligt gällande valfrihetssystem. Full etableringsfrihet och lika villkor råder mellan kommunala och enskilt drivna alternativ. Föräldrars efterfrågan ska så långt möjligt styra utbudet. Föräldrar garanteras rätten att välja förskola, skola, skolbarnsomsorg, särskola och familjedaghem i såväl kommunal som privat regi i mån av plats enligt gällande regler. För ökad valfrihet utvecklas inom barnomsorgen s.k. två- och trefamiljssystem.

Förvaltningens *kommunikation med invånarna* ska vara tydlig och skapa rätt förväntningar på den service och de tjänster, som står till buds. Öppenhet och möjlighet till dialog och delaktighet ska underlätta i valet av service och tjänster samt leda till ökad insyn i verksamheterna. Webbplatsen byggs ut och ger utrymme för kommunikation med tjänstemän och politiker och blir den främsta kanalen när det gäller information såväl om nämndens egen verksamhet som om privata alternativ.

Ideellt arbete och frivilliginsatser är av stor betydelse för välfärden. I Hässelby-Vällingby har under 2005-2006 bedrivits ett projekt med *volontärverksamhet* i stadsdelsnämndens regi. En rapport har lämnats i nämnden i december och nu övervägs om och i vilken form volontärverksamheten ska drivas vidare.

Skola för kunskap

Förskoleverksamhet

Kommunfullmäktiges mål

Kvalitetsåtaganden inom kommunens kärnområden ska prioriteras

Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör som mest vara 14 barn och de äldre barnen (4-5 år) som mest 18 barn

Andelen förskollärare i barnomsorgen ska öka

Föräldrarnas valfrihet ska öka genom fler alternativ i barnomsorgen

Kommunfullmäktiges Ska-krav

Arbeta för att begränsa antalet barn i förskolans barngrupper till som mest 14 barn i småbarnsgrupp och 18 barn i grupper med äldre barn

Upprätthålla barnomsorgsgarantin

Samverka med Utbildningsnämnden kring effektivt lokalutnyttjande i förskola och grundskola

Mindre barngrupper är en förutsättning för att erbjuda alla barn en bra pedagogisk verksamhet utifrån de mål som gäller för förskolan. Erfarenhetsmässigt är efterfrågan på platser större under våren än hösten. Skillnaden beräknas uppgå till ca 200 barn. Målet är att genomsnittligt antal barn per avdelning under året i småbarnsgrupper (1-3 år) uppgår till 14 barn, i grupper med barn i åldrarna 1-5 år 16 barn och för äldre barn (4-5 år) 18 barn.

Minskning av antal barn i grupperna medför att antalet platser i förskola behöver ökas och personal nyrekryteras för att uppfylla garantin om plats inom tre månader. Fler dagbarnvårdare rekryteras. Två- och trefamiljsystem kommer att utvecklas.

För att stärka kvaliteten i förskolan krävs utbildad personal. Antalet förskollärare ska öka. Personal ska ges möjlighet att delta i de utbildningar staden erbjuder i grund- eller vidareutbildning till såväl förskollärare som barnskötare.

Förskolan ska tillsammans med föräldrarna lägga grunden till flerspråkighet för barn med annat modersmål än svenska. Metoder för att tidigt uppmärksamma barns svårighet i sin språkutveckling ska utvecklas. Förvaltningen stöder genom sin språkgrupp enheternas arbete med att utarbeta en plan för språkutveckling och lärande.

Förskolan har i samverkan med skolan utarbetat planer för övergången mellan förskola och skola. Övergången innefattar dokumentation av vad förskolan har arbetat med, barnens behov och lärande. Övergången ska vara planerad och föräldrar bör uppmanas att delta vid överlämnandesamtal mellan förskola och skola.

Förskolan utvecklar kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag. Enheternas likabehandlingsplaner utvärderas och uppdateras. I kvalitetsarbetet säkerställs åtaganden genom att enheterna beskriver och redovisar tydliga arbetsätt och rutiner. Arbetet dokumenteras som underlag för utvärdering och vidareutveckling av verksamheten. Förvaltningen följer upp enheternas åtaganden dels på chefsmöten och dels i dialog med enskild förskolechef.

Förskolan ska aktivt bidra till jämställdhet. Två genuspedagoger får ett särskilt ansvar. Fortsatta insatser sker för förskolans yttre miljö och möjligheten att utveckla gården som pedagogiskt rum. Samarbete med Fältskolan i Kyrkhamn vidareutvecklas. För att använda modern informations- och kommunikationsteknologi i förskolan ska samtliga adresser ha tillgång till datorer och Internetanslutning. Mål att sträva mot är en dator per avdelning.

Förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg och särskola

Kommunfullmäktiges mål

Kvalitetsavsättningar inom kommunens kärnområden ska prioriteras

Skolans huvuduppgift ska vara att förmedla kunskap

Andelen elever som lämnar skolan med behörighet till gymnasiet ska öka jämfört med föregående läsår

En omfattande satsning på läsning ska genomföras i lågstadiet

Elevernas kunskaper ska utvärderas tidigare genom prov, skriftliga omdömen och betyg

Frånvaro utan giltig anledning i grundskolan ska minska jämfört med föregående år

Lärarnas befogenheter att ingripa mot oordning och kränkningar ska öka och tydliggöras

Mobbning ska minska genom stadsövergripande arbete och likabehandlingsplaner på alla skolor

Lärarkyrans status och attraktionskraft ska höjas

Stockholms stad ska endast tillsvidareanställa behöriga lärare

Skolpengens andel av grundschablonen ska uppgå till minst 70 procent

Alla elever i skolår F-6 ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnsomsorg

Kommunfullmäktiges ska-krav

Underlätta överföringen av ansvaret för grundskolan och skolbarnsomsorgen till Utbildningsnämnden

Erbjuda alla föräldrar skriftliga omdömen om elevernas kunskapsutveckling från första klass inför höstterminen 2007

Verka för en ökad lokal- och verksamhetsmässig integration mellan grundskolan och skolbarnsomsorgen

Alla skolor utarbetar en verksamhetsplan. Verksamheten ska årligen utvärderas gentemot i verksamhetsplanen ställda mål. Det ankommer på varje skola att säkerställa att målen nås. Skolans kvalitetsgarantier tas fram i dialog med föräldrar och personal. Förvaltningen följer upp enheternas kvalitetsgarantier dels på chefsmöten, dels i dialog med enskild rektor.

Målet är att ingen elev lämnar grundskolan utan grundläggande kunskaper. Kunskapsmålen görs tydliga, kontrolleras med utvärderingar, kommuniceras med hemmen och elever stöttas med extra insatser där sådana behövs. Det är viktigt att eleverna blir lika bedömda och arbetet som påbörjats med att ta fram betygskriterier och mål behöver fortsätta inom och mellan skolor. Kriterierna ska kopplas till de individuella utvecklingsplanerna och målen till åtgärdsprogram för dem som behöver extra insatser.

Det är viktigt att elever som behöver extra stöd i sin undervisning upptäcks tidigt. En särskild satsning genomförs för skolår 1–3. Elever som inte uppnått målet för läsning, skrivning och matematik i skolår 3 ska erbjudas ett extra skolår respektive en extra termin.

Särskild satsning på läsning genomförs. Läsutvecklingsscheman används för att utvärdera elevernas läsförmåga i samtliga skolår. Alla i skolan ska vara delaktiga i arbetet för att främja elevers språkutveckling och läsförmåga. Att stödja modersmålet hos elever med svenska som andra språk är viktigt för elevens utveckling i alla ämnen. Skolbiblioteken spelar en viktig roll för en förbättrad läskunnighet. Ökad prioritering sker i matematik och naturorienterade ämnen bl.a. genom en satsning på matematikverkstäder och Natur och teknik för alla (NTA). Satsningen på NTA görs i samarbete med andra stadsdelar.

Alla skolor ska ha tydliga ordningsregler som är väl förankrade hos elever, personal och föräldrar. En plan utarbetas där det tydligt framgår vilka sanktionsmöjligheter lärare och skolledare har för att komma till tillrätta med elever som kränker klasskamrater.

Frånvaro utan giltig anledning ska redovisas i elevernas terminsbetyg och kommuniceras snabbt och direkt med föräldrarna. Allvarliga brott i skolan ska alltid polisanmälas.

En väl fungerande elevvård finns på samtliga skolor. Åtgärdsprogram ska upprättas för barn i behov av särskilt stöd. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i sko-

lans alla verksamheter. Alla skolor ska ha likabehandlingsplaner, som kontinuerlig utvärderas och uppdateras.

Lärande bör ses i ett helhetsperspektiv, som en röd tråd som sträcker sig genom förskola, förskoleklass och grundskola. Det samarbete som byggts upp mellan förskola och grundskolan är viktigt att vidareutveckla. Planer för övergången förskola-skola ska finnas.

Samverkansformer ska utvecklas för att tydliggöra och säkerställa fortsatt samarbete mellan landstinget, förskola, skola, avdelningen individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning även efter den 1 juli 2007. Samverkan med landstinget enligt BUS-utredningen kring barn i behov av särskilt stöd utvecklas vidare.

För mellanstadieverksamheten är ambitionen långtgående lokal- och verksamhetsmässig integration mellan skola och skolbarnsomsorg. Verksamheten ska fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål.

I samband med ombyggnader och verksamhetsanpassningar ska förvaltningen medvetet arbeta för ökad lokalintegration mellan grundskola och skolbarnsomsorg.

Särskolan

Kommunfullmäktiges mål

Särskoleelever ska ha samma rätt att välja skola som andra elever

Fler speciallärare ska anställas

Utbildningar i särskolan ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar

Kommunfullmäktiges ska-krav

Erbjuda alla elever i särskolan de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten

Underlätta överföringen av ansvaret för särskolan till Utbildningsnämnden

Mål för grundskolan för budgetåret 2007 gäller även den obligatoriska särskolan. Elever i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga, delta i undervisningen tillsammans med grundskolans elever. Utbildningen i särskolan ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar. Lokal och verksamhetsmässig integration med grundskolan ska uppmuntras.

Högre kvalitet i omsorgen

Äldreomsorg

Högre kvalitet, större trygghet och mer valfrihet inom äldreomsorgen

Stadens chefer för biståndshandläggare har tagit initiativ till ett nätverk för biståndshandläggare för att öka möjligheterna till lika biståndsbedömningar och för kunskaps- och informationsutbyte inom staden.

Inom förvaltningen följs gällande riktlinjer för handläggning av ärenden. Den utredning som ligger till grund för ett biståndsbeslut skrivs enligt en särskild mall i syfte att säkerställa rättssäkerheten för den enskilde. Mallen strukturerar handläggning/utredning utifrån äldreomsorgsinspektörernas granskningsmall och synpunkter på handläggning inom Hässelby-Vällingby och i övriga granskade stadsdelar. Svårbedömda ärenden och ansökningar till vård- och omsorgsboenden tas upp gemensamt i handläggargruppen en gång i veckan för att nå rättvis och lika bedömning oavsett handläggare. En checklista för kvalitetsuppföljning av omsorgen inom vård- och omsorgsboendena har utarbetats inom myndigheten för biståndshandläggarnas uppföljning.

Ett nytt dokumentationssystem (ParaSoL) för den sociala dokumentationen införs i staden under mars. Vårdpersonalen - genom den äldres kontaktman - ska i detta system dokumentera arbetsanteckningar, journalanteckningar, välkomstsamtal, levnadsberättelse och genomförandeplan. Utbildning kommer att ske för ca 800 vårdbiträden/undersköterskor. Systemet ökar förutsättningarna för god kvalitet för den enskilde genom tydlig dokumentation och uppföljning.

Livskvalitet

Projektet Friskvårdscentrum inrättades hösten 2003 och har finansierats ur satsningen för stadsdelsförnyelsen t.o.m. 2006. Friskvårdscentrum har blivit en uppskattad samlingsplats för många äldre i Hässelby-Vällingby. Fysiska, sociala och kulturella aktiviteter såsom t.ex. kostrådgivning, QiGong, gympa, gym, promenader, bingo och underhållning erbjuds. Friskvårdscentrum permanentas och drivs vidare inom äldreomsorgens budget. En referensgrupp med representanter från äldregruppen och frivilliga organisationer är knuten till verksamheten för att tillsammans med Friskvårdscentrum vidareutveckla verksamheten utifrån de äldres behov och önskemål av aktiviteter.

Förvaltningen kommer under året att utreda förutsättningarna att bedriva dagkollo på Nälssta servicehus när Starbogårdens verksamhet flyttar till Råcksta sjukhem.

Även under 2007 uppmärksammas kostfrågorna med information och utbildning till vårdpersonalen om maten och måltidernas betydelse för en god livskvalitet. Alla enheter i såväl hemtjänsten som boendena kommer att inrätta kostombud och arbeta för att ta fram förslag på hur de äldres delaktighet i matlagning och måltidsplanering kan stärkas.

Hemtjänst

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning beviljats stimulansmedel från Socialstyrelsen för insatser till de mest sjuka äldre (tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning, Stockholms läns landsting och Legevisitten AB). Syftet är att utveckla insatser och samverka som stödjer kvarboende i ordinärt boende för de mest sjuka äldre samt att utveckla hemtjänst och hemrehabilitering tillsammans med två vårdcentraler (Blackebergs vårdcentral och Hässelgårdens äldrevårdscentral). Särskilt fokusera samverkan mellan kommunala och landstingskommunala vårdgivare.

Arbete sker också för en funktionell hantering kring information om vilka läkemedel den enskilde har och hur olika preparat samfällt påverkar den enskilde. Vidare prövas hur ökad trygghet för den enskilde kan nås genom bättre nyttjande av och kunskap om ny teknik för informationshantering och vårdtjänster.

Anhörigstöd

Olika former av stöd och avlastning beviljas för att underlätta arbetet för anhöriga som vårdar en närstående. Det sker i form av garanterad rätt till avlösning minst fyra timmar per vecka och/eller dagverksamhet, korttidsboende och hemvårdsbidrag. Vidare kan anhörig anställas för att specifikt ge beviljad vård och omsorg till en närstående. För att stödja fler anhöriga planeras att öka antalet biståndsbedömda dagvårdsplatser med 12-14 platser på Skolörtens äldreboende.

Förvaltningens rehabiliteringsenhet har beviljats stimulansbidrag från Länsstyrelsen för ett projekt med inriktning på anhörigvårdarens arbetsmiljö (ANVAR-projektet). En projektledare och en projektmedlem kommer på deltid genom uppsökande verksamhet att träffa anhöriga som vårdar sina närstående i det egna hemmet. Syftet är att förebygga eller mildra svårigheter för anhöriga som många gånger uppstår längre fram i tid. Förhoppningen är också att nå en långsiktig effekt där flera äldre i större utsträckning än i dag med rätt stöd har möjlighet att trots sjukdom kunna leva tillsammans under goda förhållanden och skjuta upp en eventuell flyttning till ett vård- och omsorgsboende.

Vård- och omsorgsboende

Sedan några år tillbaka pågår ett samarbete mellan Bromma och Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningar för att klara av att balansera framtida ökning och minskningar i boendebehovet. Genom aktivt samarbete kan förvaltningarna nyttja de samlade resurserna på ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt bra sätt.

Under 2006 har förvaltningen tillsammans med övriga stadsdelar i Västerort reviderat planen för vård och omsorgsboende för stadsdelsgrupp 1. I Västerort finns idag stort behov av gruppboendeplatser för äldre med demenssjukdom. En minskad efterfrågan av servicehuslägenheter kan iakttagas. I planen för vård och omsorgsboende lyfter förvaltningen fram två alternativa lösningar för planering av platser i heldygnsomsorg.

1. Bygga ett nytt vård- och omsorgsboende inom fastigheten Tunet 1 i samverkan med Bromma stadsdelsförvaltning. Genom samplanering med Bromma stadsdelsförvaltning kommer platserna att kunna nyttjas av båda förvaltningarna i den takt behoven successivt förändras mellan de två förvaltningarna.
2. Köpa fler platser av andra vårdgivare. Förvaltningen bedömer att det kommer att ske en utökning av privata alternativ med hänsyn till att staden ska garantera äldres rätt att välja boende genom det valfrihetssystem som ska införas i staden under 2008.

Länsstyrelsen har påtalat att enheterna på ålderdomshemmet vid Hässelby Gårds äldreboende är för stora och kritik har riktas mot att personer med demenssjukdomar bor inom samma enheter som personer som inte har detta handikapp. En kartläggning av vilka personer som har demenshandikapp har genomförts. Under hösten påbörjades omvandling av 44 ålderdomshemspplatser till fyra enheter med gruppboende för 38 personer med demenssjukdomar. Omvandlingen beräknas vara klar senast februari 2007.

Servicehus

En anpassning av antalet servicehuslägenheter i stadsdelen ska ske samt en profilering av denna verksamhetsform.

Kommunal hälso- och sjukvård och samverkan med landstinget

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har två medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS), som fortlöpande arbetar med att:

- utveckla och revidera riktlinjer för den kommunala hälso- och sjukvården för att säkerställa god och säker vård samt informera om förändringar som rör hälso- och sjukvården.
- följa kvalitén avseende hälso- och sjukvården inom den egna stadsdelen.
- årligen följa upp tilldelade äldre- och handikappboenden ute i landet utifrån ramavtalen avseende hälso- och sjukvården.
- utreda och bedöma avvikelser samt besluta om anmälan enligt Lex Maria ska göras.

Under 2007 kommer MAS att särskilt följa upp kvalitén inom läkemedelshantering, delegering och den förebyggande vården av trycksår. Det nationella kvalitetsregistret för palliativ vård och ledningssystem för kvalitet inom hälso- och sjukvården kommer att färdigställas och implementeras.

Samverkan med landstinget i frågor om hälso- och sjukvård är viktigt för att de äldres vård och omsorg ska kunna bedrivas på ett effektivt och tryggt sätt. Utifrån principen att vårdkedjan börjar och slutar i hemmet sker ständig samverkan mellan äldreomsorgen, Brommageriatriken, S:t Görans sjukhus och primärvården. Regelbundna vårdsamråd hålls i alla vård- och omsorgsboenden två gånger per termin. Då deltar chefer, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, biståndshandläggare, medicinskt ansvarig sjuksköterska och läkare. Dessutom sker samverkan mellan hemtjänsten och primärvårdens distriktsköterskor. Då brukarens bästa alltid står i centrum måste samarbetet med landstinget upprätthållas kontinuerligt för att stärka vårdkedjan.

Demensvård

Inom ramen för Kompetensstegen deltar hemtjänsten tillsammans med tre andra förvaltningar i ett tvåårigt demensprojekt som påbörjades i september 2006. Målet är att utveckla nya demenssteam och genom regelbundna reflektionsmöten diskutera hanteringen av komplicerade ärenden och situationer som rör personer med demenssjukdomar.

Kompetensutveckling och personalförsörjning

Nivån ligger idag på ca 84% när det gäller grundläggande vårdutbildning för äldreomsorgens fast anställda vårdpersonal. För att kunna upprätthålla god kvalitet i vården och ytterligare höja utbildningsgraden är det angeläget att staden erbjuder centralt arrangerade utbildningar. Därutöver är det nödvändigt att planera för arbetsplatsförlagd kompetensutveckling. Äldrenämnden kommer inför våren erbjuda grundutbildningar för vårdpersonal.

Förvaltningen har beviljats statligt stöd genom Kompetensstegen till olika kvalitets- och kompetensutvecklande aktiviteter i vård och omsorg om äldre som påbörjas eller fortsätter under 2007 enligt följande:

- Att tydliggöra huvudmännens ansvarsområde för de äldre kring vårdplanering, påbörjas 2007
- Vårdsvenska för personal med behov av språkstöd, påbörjas 2007
- Verksamhetsnära, verksamhetsanpassade internutbildningar för personal inom äldreomsorgen, utbildning, fortsätter 2007
- Utbildning och handledning i kognitiva funktionshinder med nya tekniska hjälpmedel för personal inom äldreomsorgen, påbörjas 2007

- Internutbildning för ökad kompetens i vård- och omsorgsarbete för personal på Hässelby Gårds äldreboende

Under början av 2007 slutförs det mångfaldsprojekt som Skolörtens äldreboende deltagit i tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning. Projektet har finansierats genom medel från Svenska EFS-rådet, Växtkraft/Mål 3. Projektet är ett led i verksamhetens kvalitetsutveckling och syftet är att främja och tillvarata mångfald inom verksamheten.

Intern verksamhetskontroll

Den interna verksamhetskontrollen kommer att genomföras utifrån den äldreomsorgens redovisning av mål och ska-kraven enligt bilaga 1-3.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Trygghet, värdighet och valfrihet

Trygghet och värdighet är utgångspunkten för den omsorg och det stöd och den service, som brukarna får och alla ska känna att de blir bemötta med respekt. Varje verksamhet utarbetar webbaserat informationsmaterial för att underlätta valfrihet för brukarna. Informationen anpassas så långt det är möjligt till brukarnas förutsättningar.

Rutiner utvecklas för handläggning och för systematisk uppföljning av hur och med vilken kvalitet insatser genomförs. Förvaltningen utarbetar förslag till kvalitetsgarantier. Dessa ska säkerställa rättvis och lika biståndsbedömning där brukaren har inflytande och får information om alternativ, kommunala såväl som enskilda.

Den enskilde ska ges större inflytande över insatsen

Utifrån biståndsbeslutet utformar biståndshandläggaren en genomförandeplan i samverkan med brukaren och/eller dennes ställföreträdare. Insatsen ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och skapa förutsättningar för ett självständigt liv där brukaren utifrån sina egna förutsättningar kan delta i samhället.

För vissa brukare behövs samordning av insatserna från olika huvudmän och olika utförare. Brukare, som har rätt till insatser utifrån lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), kan begära en individuell plan. Alla brukare får information om denna möjlighet i samband med individuella beslut.

Pict-O-Stat är ett datoriserat enkätverktyg för brukare på daglig verksamhet som har prövats på en verksamhet. Till enkätverktyget hör ett bibliotek med färdiga frågor som kan anpassas till brukarens möjlighet att förstå frågorna. Genom att införa Pict-O-Stat på flera verksamheter under 2007 får fler brukare förutsättning att själva påverka sin vardag.

Kvaliteten i omsorgen ska öka jämfört med föregående år

Inom ramen för integrerad ledning och styrning (ILS) besöker avdelningschef och utvecklingssekreterare årligen varje verksamhetsadress. I samband med ILS-besöken genomförs en intern kontroll för att säkerställa god kvalitet och en likvärdig vård och service. 2007 kommer den interna verksamhetskontrollen att fokusera på dokumentation. I dialog med personal på verksamheten och enhetschef förs dialog om bl.a. verksamhetens åtaganden, resultat, dokumentation och utvecklingsmöjlighet. Dialogen utgår delvis från utvärderingsfrågorna i stadens kvalitetsutmärkelse.

För att säkerställa och öka kvaliteten för brukarna pågår införandet av ett *kvalitetssystem* inom daglig verksamhet och gruppboende. Det innebär bl.a. att det finns rutiner för att

genomföra, följa upp och dokumentera insatser. Det innebär också att det finns rutiner för att säkerställa nödvändig bemanning samt att det finns metoder för planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av verksamheten. Kvalitetssystemet ska utvecklas till att omfatta även andra verksamhetsområden bl.a. personlig assistans.

Boende

För brukare förändras behovet av stöd och omvårdnad över tid. Att få lagom med stöd gör att människor får möjlighet att utvecklas. Att möjliggöra s.k. trappstegsboende för brukare, som omfattas av LSS, innebär att brukare får möjlighet att flytta till ett boende som är bättre anpassat till personens behov. Förvaltningen, tillsammans med brukarrepresentanter, arbetar för att utöka antalet boendialternativ.

Stadsdelsförvaltningen driver två boenden med sammanlagt åtta platser för barn/ungdomar. Sörgårdens barn- och ungdomsboende behöver rustas upp för att bli mer funktionellt. Behovet av barn- och ungdomsboenden har minskat. Därför avser förvaltningen föreslå att Granhults barn- och ungdomsboende avvecklas och att Sörgårdens barn- och ungdomsboende utökas med en plats.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

En kompetensutvecklingsplan grundar sig på varje medarbetares individuella behov, verksamhetens behov av att öka kompetensen inom vissa områden och ekonomiska förutsättningar. Planen är en bilaga till respektive verksamhetens verksamhetsplan. Att utbildningsinsatserna syftar till att öka kvaliteten för brukarna säkerställs genom granskningen av verksamhetsplanerna. Granskningen ingår i avdelningens systematiska kvalitets och utvecklingsarbete.

Individ- och familjeomsorg

Trygghet, värdighet och valfrihet

I missbruksvården används de kunskapsbaserade intervjumetoderna ASI och MAPS och i socialpsykiatri tillämpas DUR som en utrednings-, bedömnings- och uppföljningsmetod. Metoderna ger utredningsmaterial där klientens synpunkter tydligt framgår. Detta ökar möjligheten till rättvis och lika biståndsbedömning. Klienten har rätt att välja individuellt anpassade insatser tillsammans med sin handläggare. Socialstyrelsens ledningssystem för kvalitetsstyrning ligger till grund för systematisk uppföljning och internkontroll av verksamheten. I missbruksvården sker utvärdering av öppenvårdsinsatser genom en evidensbaserad metod. Socialpsykiatrins utförare utbildas under våren i dokumentationssystemet ParaSoL som syftar till att uppfylla lagkrav och bidra till god och säker omsorg.

I socialpsykiatrins arbete med hemflyttningar från HVB-hem samverkar förvaltningen inom ramen för Genombrottsprojektet med Aleris psykiatri (privat vårdgivare med HVB-hem) och Fountain house. Projektet syftar till att nå en hållbar hemflyttning för klienten.

Förvaltningen ingår 2007 i av Socialtjänstförvaltningen samordnad upphandling av missbruksvård i staden.

Fortsatta sociala förändringar i stadsdelen

Inflyttningen till stadsdelen fortsätter. I dag är Hässelby-Vällingby den mest barnrika i staden. Det ställer krav på ett effektivt resursutnyttjande i alla avseenden. Det innebär sannolikt fortsatt ökning av antalet ärenden inom Individ- och familjeomsorgen. Detta gäller även socialpsykiatri där nya grupper kräver anpassade insatser, t.ex. unga psykiskt funk-

tionshindrade, varav en del med små barn, personer med invandrarbakgrund med komplicerad problematik och personer med neuropsykiatriska funktionshinder.

Förebygga missbruk

En ungdomssjuksköterska anställs på landstingets beroendemottagning som är samlokaliserad med stadsdelsförvaltningen. Resursen blir ett bra komplement till Maria Ungdoms missbruksarbete med tonåringar. Sjuksköterskans kommer att i första hand arbeta med ungdomar från 13 år och ska regelbundet befinna sig på Ungdomsmottagningen. Sköterskans närhet till handläggarna på Barn- och ungdomssektionen gör det möjligt att lättare fånga upp och motivera ungdomar till regelbunden provtagning för att komma ur sitt missbruk. Länsstyrelsen i Stockholms län medfinansierar en kurator vid Ungdomsmottagningen som genom frågeformulär kartlägger riskbeteenden vad gäller alkohol i åldersgruppen 18-23 år. Stadsdelsförvaltningens ungdomsgrupp deltar tillsammans med två andra stadsdelar i ett samarbete om införande av utredningsmetoden ADAD, som ger ökad och strukturerad information gällande tidig upptäckt och rätt insats.

Inom Vuxenenheten kommer även under 2007 målgruppen unga vuxna (18-25 år) med missbruk att prioriteras. Även barn till missbrukare kommer att uppmärksammas tydligare och det gäller även föräldrar med små barn.

Sammanhållen vård för missbrukare

Målet är att samhällets vårdinsatser för missbrukare samordnas för bättre resultat och kostnadseffektivitet. Samordning av stadsdelens insatser sker med andra huvudmän, psykiatrin, Försäkringskassan, beroendemottagningen, Arbetsförmedlingen och vårdcentralen. Vid LVM (tvångsvård) skall "kontrakt för livet" upprättas med den enskilde.

Insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning

I Hässelby finns 33 platser i särskilt boende samt ett samorganiserat stödboende med åtta platser och fem fristående stödlägenheter.

Under 2007 avser verksamheten vid ett f.d. boendekollektiv på Bräckegatan i Vällingby med fem lägenheter ändra inriktning. Det öppna boendestödet ska utveckla stödinsatserna för att boendet ska kunna fungera som stödboende med individuellt anpassat stöd. I ett gemensamhetsutrymme kommer verksamhet att bedrivas även för kringboende brukare med särskilda behov i syfte att anpassa insatserna och samtidigt få en högre kostnadseffektivitet. Samarbete kring stödboendet i Vällingby kommer att sökas med landstingspsykiatris öppenvård. Det lokala programmet från 2005 för de socialpsykiatriska insatserna kommer under året att uppdateras för att möta nya krav.

Socialtjänstförvaltningen har inventerat stadens utbud av sysselsättning och en utredning om behov av att öka valfriheten för brukarna har gjorts. Ett fortsatt samarbete planeras med bl.a. Västerorts Aktivitetscenter i Bromma. Genom att utveckla den egna verksamheten vid Arbetscentrum och Lovisa möter socialpsykiatrin framtida förändringar av efterfrågan på stadsdelens egen sysselsättningsverksamhet. Sysselsättning och fritidsverksamhet för unga fortsätter att utvecklas på Lovisa, som med ett integrerat koncept nått den yngre målgruppen. Under 2007 kommer fler studiecirklar att erbjudas och verksamheten anpassas ytterligare enligt brukarnas önskemål.

Socialpsykiatrin avser förbättra kostnadseffektiviteten genom att minska kostnader för lokaler där det är möjligt. En översyn har påbörjats och förvaltningen kommer under året att föreslå att omstruktureringsmedel söks för tomställda lokaler. Förvaltningen ansöker om fortsatta centrala medel till *rörligt team* för 2007. Verksamheten avser att fortsätta arbetet

med uppsökande arbete bland personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruksproblem samt även stöd till anhöriga.

Förebygga hemlöshet

En lokal rutin har utarbetats för att fånga upp personer som riskerar sitt boende. Vräkning- ar förhindras så långt möjligt genom samarbete mellan berörda enheter inom socialtjänst, klient och hyresvärd. För dem, som ändå blivit hemlösa, gäller den s.k. tak-över-huvudet- garantin, som innebär att stadsdelen alltid ska erbjuda någon form av boende. Arbetet in- riktas på att den hemlöse ska kunna komma tillbaka till ett värdigt och långsiktigt boende. Förvaltningen fortsätter med fältförlagt socialt arbete på härbärgen och samarbetet med Socialtjänstförvaltningens härbärgsteam för att nå den hemlöse med ett boende utifrån sina behov. Ett daghärbärke i Hässelby i samarbete med Svenska Kyrkan och Missionsför- samlingarna har under 2006 finansierats som projekt inom stadsdelsförnyelsen. Förvalt- ningen har begränsade möjligheter att finansiera daghärbärgen inom givna budgetramar och ansöker därför om stimulansmedel från del centrala medelsreserven avseende hemlösa. Stimulansbidrag söks även för att utveckla motivations- och förtroendeboenden.

Satsning på kvinnofrid

Stadsdelen förstärker kvinnofridsarbetet. Under senare har hanterats ett ökande antal ären- den med hotade och misshandlade kvinnor där ofta barn finns med i bilden. Problematiken är inte sällan hedersrelaterad. Ett särskilt kvinnofridsteam inrättas inom Vuxenenheten med 2,5 socialsekreterare. Satsningen sker genom omprioriteringar inom budget. Arbetet beräk- nas bli effektivare och bättre säkerställa kvalitet och måluppfyllelse. Teamet kommer att ta emot kvinnorna. Även de våldsutövande männen kommer att uppmärksammas mer.

Genom kvinnofridsteamet inrättas får handläggarna inom Barn- och ungdom ökat utrymme att fokusera på barnens situation. Efter utredande samtal kommer barn som bevittnat våld erbjudas s.k. Trappansamtal (krisbearbetning) av Öppenvårdssektionen. Det stadsövergri- pande projektet Barncentrum kommer från 1 januari 2007 vara bemannat med socialsekre- terare hos Västerortspolisen vilket underlättar arbetet med de våldsutsatta barnen.

Ny lagstiftning från 1 januari 2007 innebär att handläggarna på Familjerätten också träffar barnen i ett förberedande skede innan tingsrätten beslutar om familjerättslig utredning. Detta kommer att ställa krav på ytterligare personella resurser.

Socialtjänstnämnden har sökt projektmedel från Länsstyrelsen att tillsammans med Väster- ortspolisen, Västerorts åklagarkammare, landstinget, Kriminalvården, Solna, Sundbyberg och Ekerö kommuner samt fem stadsdelsförvaltningar (bl.a. Hässelby-Vällingby) finansie- ra tre socialsekreterare hos polisen som ska arbeta med personer som utsatts för våld i nära relationer.

Uppmärksamhet på barn som far illa

Hässelby-Vällingby har under 2006 varit pilotstadsdel i projektet Barnstöd vars syfte varit att arbeta fram hållbara rutiner och metoder som främjar barnperspektivet i arbetet med de mest utsatta barnen. Särskilt barn till föräldrar som har missbruksproblem och/eller psykisk ohälsa uppmärksammas. Projektet är avslutat men implementering av resultat och arbets- metoder fortsätter. Arbetet fortsätter med att nå tidig upptäckt av barn i olika svåra livssi- tuationer. I det sammanhanget planeras gemensamma utbildningssatsningar för vuxen-, barn- och ungdomshandläggare för ökad kunskap om föräldraproblemens inverkan på barns utveckling. Stadsdelen är även pilotstadsdel i att utarbeta utbildningsmetoder för införandet av BBIC (Barns behov i centrum). Metoden tydliggör såväl tillgångar som ris- ker hos familjer och tydliggör barns hjälpbehov i ett tidigt skede.

Grundutbildade familjehem

Stadsdelens mål är att barns och ungas problem skall kunna lösas på hemmaplan. Men varje år placeras alltid ett visst antal barn och ungdomar för vård utom hemmet, i första hand i familjehem. Det är viktigt att alla familjehem som tar emot barn och ungdomar har grundutbildning. Familjer som rekryteras av staden centralt har så gott som alltid genomgått utbildning. Då placering sker i barnets eget nätverk saknas ofta adekvat utbildning. Det är viktigt att familjehemmen - såväl gamla som nyrekryterade - genomgår erbjuden grundutbildning och andra löpande utbildningar under barnets vårdtid.

Antalet anmälningar till barn- och ungdomssektionen fortsätter att öka. Barn- och Ungdomspsykiatriens (BUP) resurser är inte tillräckliga och en del av landstingets spädbarnsverksamhet har lagts ner. Detta medför nya typer av ärenden hos socialtjänsten. Resurserna för familjehemsplaceringar är begränsade. Forskning har dock visat att placering av barn i familjehem och på institutioner inte har gett de positiva resultat som förväntats. Detta gör Öppenvårdens insatser allt viktigare. En tydlig inriktning är att ta reda på hur behoven ser ut i stadsdelen och hur arbetet skall utvecklas för att möta dessa behov. Effekterna av insatserna kommer fortlöpande att utvärderas.

Projektarbeten

Projektet *ProjektEtt* (till hälften är finansierat av Länsstyrelsen) fortsätter under 2007. Fyra familjebehandlare arbetar intensivt i familjer med svår problematik. De arbetar på schema och finns tillgängliga dygnet runt för familjerna. Insatsen kommer att utvärderas.

Projektet *Lika villkor* fortsätter också under 2007. Det handlar om hederskultur där syftet bl.a. är att få flickornas bröder att ta ställning för systrarnas lika värde och att de tillerkänns samma mänskliga rättigheter som de själva har, samt att dessa värden sprids i Hässelby-Vällingby. Sharafs hjältar från Fryshuset är engagerade i arbetet.

Ett projekt för att öka tillgängligheten till missbruksvården till missbruksvården för unga i åldern 18-25 år med tungt missbruk har beviljats startbidrag från Länsstyrelsen. Ett projekt för att motverka nyrekryteringen till missbruk bland unga i åldern 13-25 år avses starta med hjälp av projektmedel från Länsstyrelsen.

Stadsdelen har fått statliga medel tillsammans med sex andra stadsdelar och landstinget inom Norra Stockholm Psykiatri för två koordinatörer som på uppdrag samordnar insatser mellan stadsdelar och psykiatrin. Detta fortsätter under 2007 och uppdraget fokuserar på förbättrad samverkan i samband med den omorganisation Psykiatricentrum Väst genomgår under året, där särskilt öppenvården utvecklas. Koordinatorerna kommer även att bistå vid utarbetande av ett lokalt samverkansavtal med Psykiatricentrum Väst.

Projekt *Fokus* för arbete med missbrukande personer med komplexa vårdbehov har erhållit statliga medel sedan hösten 2005. Projektet fortgår i landstingets regi under hela 2007. Utvärdering görs under 2007.

Förebyggande arbete inom Öppenvården

Öppenvården erbjuder fem behandlingssamtal utan registrering i social akt. De ärenden som handläggs av sektionen remitteras från barn- och ungdomsgruppen, från skolor, förskolor, övriga socialtjänsten, Barnavårdscentral, Barn- och ungdomspsykiatri m.fl. Arbetet sker såväl i hemmen som i förvaltningshuset. Olika former av gruppverksamheter anordnas t.ex. föräldragrupper. Dessutom erbjuds olika föräldrautbildningar, t.ex. familjekomet. Detta förebyggande arbete fortsätter att utvecklas under 2007.

För att kunna utöka förebyggande verksamhet för barn till missbrukare sker ökad samverkan med Vuxenheten. Samverkan med Omsorg om personer med funktionshinder får ökad betydelse eftersom antalet barn med olika diagnoser ökar.

Familjecentren i Grimsta och Hässelby är en samverkan mellan förskola, Öppenvården och landstinget. Möjligheten att tillsammans med landstinget starta en gemensam familjecentral utreds. Förvaltningen avser pröva att utvidga den planerade familjecentralen i Vällingby till ett *Familjehus* där all öppenvård samlas. Det skulle innebära effektivitetsvinster för hela Öppenvården och bra service för medborgarna. Våren 2007 avser Familjecentren i samverkan med flyktingmottagningen starta utbildning om svensk barnuppfostran för nyanlända flyktingfamiljer.

Förvaltningen avser att under våren 2007 tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning och landstingets mödravårdscentraler i Bromma och Vällingby starta en ungdomsmottagning med lokalisering till Vällingby centrum. Ett uppsökande team ska bildas och samverkan ske med fältassistenter, polis, skola och ungdomsmottagningen. Den ungdomssjuksköterska som anställs i början av 2007 kommer att i första hand arbeta med ungdomar från 13 år. Meningen är att hon regelbundet ska befinna sig på ungdomsmottagningen.

Ny lagstiftning

Den 1 januari 2007 förändras LUL (Lagen om unga lagöverträdare). Vård inom socialtjänsten ska ske med ungdomskontrakt. Den vård som ej innebär placering kommer också att utföras inom Familje- och rådgivningsgruppen.

En trygg och snygg stad

Invånare, verksamma i stadsdelen och besökare ska uppleva en ren, trygg och säker stadsdel med välskötta parker, bra städning och vinterväghållning. Ökad brukarmedverkan eftersträvas och medborgarna ska ges möjligheter att ge synpunkter och vara delaktiga i angelägna stadsmiljöfrågor via fokusgrupper och andra arenor för kommunikation. En lokal parkplan upprättas under året som ett instrument för utveckling av medborgardialogen.

Natur- och skönhetsvärden bevaras. Naturreseptat och naturområden vårdas så att den biologiska mångfalden gynnas. Växtligheten gallras och beskärs för att skapa fri sikt och främja trygghet och säkerhet och ge bättre förutsättningar för välupplysta parker. Nya perennplanteringar ska anläggas i alla nio stadsdelarna inom stadsdelsområdet. Underhållsinsatser på parkvägar och parkanläggningar kommer att genomföras för att vidmakthålla parkvägarnas funktion som bekväma och säkra transportvägar genom parkerna.

Lekplatserna ska vara välskötta och inbjuda till lek samt klara de säkerhetskrav som ställs på offentliga lekplatser. All utrustning ska uppfylla kraven i europaleksäkerhetsnormerna. En anpassning av lekutrustningen för barn med funktionshinder sker successivt på samtliga lekplatser. Planering för en ny lekplats i Smedshagen påbörjas under året varvid stor vikt läggs på kreativ utformning av lekytorna.

Under 2007 utförs investerings- och reinvesteringsarbeten i parkmark för 2,8 mnkr. En specificering kommer att lämnas i ILS-rapport under våren.

Inriktningen är att förvaltningens bilar ska vara miljöbilar. Vid nyanskaffning ska bilar väljas som uppfyller stadens definition för miljöbilar, med undantag för specialfordon.

Nämnden ska inom ramen för sin verksamhet bidra till en ökad trygghet på våra gator och torg. Samverkan i det lokala brottsförebyggande rådet bör kunna initiera fler åtgärder i det preventiva arbetet.

Ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Nämndens budget

(Nedanstående avsnitt samt *Budgetens fördelning på verksamhetsområden* är utformade på samma sätt som i vp 2006. Eventuellt kan det utgå med hänvisning till att uppgifterna finns i bilaga II-1 Budgetbilagan)

Kommunfullmäktige har i budget för år 2006 anvisat Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd 1 546,1 mnkr (netto). Budgeten består av två anslag som fördelats till stadsdelsnämnderna med hjälp av ett resursfördelningssystem. I investeringsplanen för stadsmiljöverksamhet har uppförts 2,8 mnkr.

Anslag 1 uppgår till 1 435,7 mnkr netto (kostnader 1 474,5 mnkr; intäktskrav 38,8 mnkr). Anslaget ska finansiera förskoleverksamhet, grundskola–skolbarnsomsorg–särskola (endast första halvåret), individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade m.m.

Anslag 2 uppgår till 110,4 mnkr netto (kostnader 115,7 mnkr; intäktskrav 5,3 mnkr). Anslaget finansierar ekonomiskt bistånd (socialbidrag) och arbetsmarknadsåtgärder.

Stadsdelsnämnden avgör fördelningen inom de två anslagen, som avser kostnader och intäkter endast för nämndens uppdrag avseende invånarna i Hässelby-Vällingby.

I stadens resursfördelningssystem finns olika former av medelsberäkning. För pedagogiska verksamheter tilldelas nämnden medel utifrån *schablonbelopp per inskrivet barn*. Motsvarande gäller för personer med funktionshinder i boende och daglig verksamhet. Beloppet

beräknas på årsgenomsnittet av antal berörda personer. Nämnden får därför slutlig budget för 2006 efter att kommunstyrelsen behandlat tertialrapport 2 och beaktat den mätning som görs under hösten.

Budgetens fördelning på verksamhetsområden

Fördelning på verksamhetsområden har skett med utgångspunkt i kommunfullmäktiges resursfördelningssystem.

	Netto, mnkr	Prognos 2006	Budget 2007
Förskola			245,2
Skola, skolbarnomsorg och särskola 1)			302,0
Fritid för barn och ungdom			21,2
Äldreomsorg			434,9
Omsorg om personer med funktionshinder			206,1
Individomsorg vuxna inkl socialpsykiatri			72,8
Individ- & familjeomsorg – barn och ungdom			65,8
Flyktingmottagande			11,3
Ekonomiskt bistånd & arbetsmarknadsåtgärder (anslag 2)			110,4
Stadsmiljö 2)			16,1
Konsumentvägledning, kontaktcenter och kultur			7,0
Nämnd & förvaltningsövergripande uppgifter			49,0
Avskrivningar och internränta			1,3
Omstruktureringskostnader			3,0
Totalt			1 546,1

För att få möjlighet till adekvat jämförelse med föregående år har i prognosen för 2006 exkluderats engångskostnader för vilka budgettillägg anvisats. För både 2006 och 2007 beaktas de ändringar som beräknas utifrån prestationsmätningen hösten 2006.

I bilaga II-1 redovisas även fördelning på kostnader och intäkter samt beräknade belopp för olika delar inom verksamhetsområdena. Den av nämnden beslutade budgeten preciseras i blanketter, som inges till kommunstyrelsen.

1) Överförs till utbildningsnämnden fr.o.m. 1 juli 2006

2) Gatuunderhåll, Agenda 21 m.m. överförs till fackförvaltningar fr.o.m. 1 januari 2007

Vid försäljning av verksamhet eller tjänster till andra nämnder sker finansiering med intäkter. *Omslutningsökning* uppkommer även för hyror och kost som boende i äldreboenden betalar avgift för och intäkter från försäkringskassan för personlig assistans enligt lagen om assistansersättning m.m. Utöver kommunfullmäktiges budgetram budgeteras därför kostnader och intäkter med ca xxx mnkr (blankett 1.3 samt budgetbilagan II-1).

Ekonomistyrning

För att hålla nämnden underättad och för att kunna ge kommunstyrelsen väl underbyggd information behövs tillförlitligt underlag. Därför har förvaltningen en *organisation för uppföljning av ekonomi och måluppfyllelse*, som omfattar samtliga nivåer och enheter.

Alla enhetschefer rapporterar månadsvis måluppfyllelse samt ekonomisk årsprognos och vid behov korrigerande åtgärder till berörd avdelningschef. Särskilda genomgångar mellan enhetschefer och avdelningschef äger rum med rapporteringen som underlag. Därefter åvilar det avdelningschef att sammanställa rapport till stadsdelsdirektören med prognos per

verksamhetsområde. Stadsdelsdirektören rapporterar månadsvis till nämnden genom ILS-rapporter.

Om det finns tecken på bristfällig måluppfyllelse eller att budgeten inte kommer att klaras vidtas åtgärder. Vissa av dessa är av det slaget att de hanteras inom förvaltningen medan andra behöver bli föremål för beslut i stadsdelsnämnden.

Medarbetarna

Det som har betydelse huruvida staden är en *modern och attraktiv arbetsgivare* är bl.a. graden av chefers och medarbetares möjlighet till inflytande, utbildningsgraden som krävs vid rekrytering av medarbetare, möjligheter till kompetensutveckling och vidareutveckling, viljan att ta emot praktikanter, lärande i det dagliga arbetet, adekvat och motiverad lönesättning, möjlighet till återhämtning efter stressiga arbetsperioder och en hälsosam arbetsmiljö med tydlig ledning.

Viktiga nyckeltal är antal medarbetare per chef (chefstäthet) och andel tidsbegränsat anställda. Chefstätheten ger en fingervisning om chefernas tillgänglighet och deras egen utsatthet. Andelen tidsbegränsade anställningar ger en uppfattning om arbetsmiljön och tryggheten/otryggheten för de anställda.

Personalavdelningen fortsätter utbildningen kring personaladministrativa stödsystem (LISA TID, LISA Självservice) för att förbättra kvaliteten i uppföljningssystemen. Dessutom ges insatser både för chefer och för medarbetare för att stärka respektive roll så att en god arbetsmiljö ska vara möjlig och göra staden till en attraktiv arbetsgivare, där medborgarperspektivet är centralt. Personalavdelningen stöder verksamheterna i utvecklings- och utbildningsinsatser för att nå effektivitet och kostnadsmedvetenhet inom personalområdet. Stadens nya omställningsavtal kräver tydliga och effektiva rutiner för att fungera fullt ut, vilket är en angelägen uppgift för personalavdelningen under kommande år.

Fortsatt arbete för sänkt sjukfrånvaro, aktiv rehabilitering och hälsofrämjande insatser.

Ledarskapets olika ansvarsområden - enligt stadens ledarstrategi - är viktiga utvecklingsområden att arbeta med och påverkar arbetsmiljö och hälsa för chefer och medarbetare. Värdegrunderna i förvaltningens framarbetade och antagna dokument om företagskultur sammanfattas med att alla har ett gemensamt ansvar att skapa goda arbetsförhållanden.

Viktigt nyckeltal är sjukfrånvarotal med en uppdelning på lång- och korttidsjukfrånvaro. En hög siffra för korttidsfrånvaro kan vara en indikator på ohälsa, otrivsel, konflikter och dålig arbetsmiljö. Korttidsfrånvaron kostar mycket i utbetalad sjuklön och vikariekostnader och långvariga sjukfrånvaroperioder är också kostsamma för arbetsgivaren bl.a. i form av medfinansieringen av sjukpenningen på 15 % för heltidssjukskrivna.

Förvaltningen har en friskvårdskonsult som arbetar med hälsofrämjande åtgärder i hela organisationen. Arbetet består till stor del av stöd till cheferna i deras hälsoarbete, information om friskfaktorer, initiativ och stöd till olika aktiviteter och att föra ut ett främjande (promotivt) hälsoperspektiv till chefer och medarbetare.

En förutsättning för att vissa faktorer ska kunna följas upp är att stadens medarbetarenkät går ut från USK även år 2007 och att populationen är alla medarbetare i Hässelby - Vällingby och inte ett urval av medarbetarna.

Administrationns insatser för effektiv kärnverksamhet

Lokaladministration

Genom översiktlig *lokalplanering* analyseras lokalsituationen ur olika aspekter tillsammans med verksamhetsavdelningarna så att god kommunal service kan tillgodoses. För att effektivisera arbetet med lokalfrågor och göra lokalhanteringen mer transparent har ett ärendehanteringsprogram som kan hantera projekt tagits i bruk. Detta program utvecklas och implementeras i organisationen. I lokalförsörjningsplanen (bilaga I-2) redovisas lokalinhav, behovsanalyser och förändringar m.m.

Arbetet med *effektiviserad energianvändning* i förvaltningens lokaler fortsätter. Kartläggningen av energianvändningen som slutförts under 2006 utgör underlag för effektiviseringsåtgärder. Modern och mer energisnål belysning planeras i en eller flera lokaler samt installation av luftvärmepumpar för att minska energiförbrukningen i eluppvärmda lokaler. För att spara kostnader sker tariffoptimering av effektabonnemang och nedsäkring av elanläggningar med för höga grundsäkringar. Enheterna ska också få utbildning om vad de själva kan göra för att påverka inomhusmiljö och elförbrukning.

IT och kundtjänst

Under året införs en ny modul, Parasol, i Paraplysystemet för att förbättra utförarrapporteringen och dokumentationen enligt socialtjänstlagen. Parasolssystemet datoriserar administrativa rutiner som idag till stor del sköts manuellt. Införandet av IT-baserade stödsystem för personaladministration fortsätter genom att fler enheter får tillgång till Lisa självservice, elektronisk lönerapportering via dator. Även systemet Lisa Tid, med funktioner som tidsregistrering, schemaläggning och bemanningsplanering prövas.

Efter införandet av ParaSol kommer de flesta anställda ha tillgång till stadens datanät. Det ger förvaltningen ökade möjligheter att effektivisera informationshanteringen samt utveckla ett effektivt IT-stöd till de olika verksamheterna.

Riskhantering

Riskhantering följer verksamhetsansvaret. Under 2007 ska lokala beredskapsplaner börja arbetas fram på enheterna efter en gemensam mall för alla nämndens verksamheter. Genom bra riskhantering ska förvaltningen på ett systematiskt sätt skydda sina verksamheter mot skaderisker så att de kan uppnå sina verksamhetsmål med ett minimum av störningar.

Strukturerad hantering av tillbud och systematiskt arbete med skyddsplaner ska utföras i syfte att minimera riskerna för storskada. Under 2006 har ett samarbete med St. Erik försäkring inletts för att få ner kostnader för oönskade händelser. Arbetet har i första hand gällt grundskolorna men kommer under 2007 att omfatta fler verksamheter.